

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХОДОЗНАВСТВА
Кафедра східної філології

Курсова робота

з арабської філології на тему:

**ІДИОМИ В АРАБСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРНІЙ МОВІ: СТРУКТУРА ТА
КЛАСИФІКАЦІЯ**

Студентки групи Ар 17-21

факультету східної і слов'янської філології

денної форми здобуття освіти

Освітньої програми:

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.060 Східні мови та

літератури (переклад включно),

перша - арабська

Плакідіної Дар'ї Сергіївни

Науковий керівник:

кандидат психологічних наук

М. В. Бастун

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
I. Характеристика ідіоматичних одиниць в арабській мові.....	5
1.1 Поняття «ідіоми» в арабській мовознавчій традиції.....	5
1.2. Загальна характеристика ідіоматичних одиниць.....	8
1.3. Проблеми перекладу ідіом в сучасній лінгвістиці.....	12
Висновок до розділу I.....	14
II. Структура та класифікація ідіом.....	15
2.1 Класифікація ідіом в арабській мові.....	15
2.1.1 Класифікація за походженням.....	15
2.1.2 Класифікація за частинами мови.....	19
2.2. Структура ідіом в арабській мові.....	21
Висновок до розділу II.....	23
III. Особливості вживання ідіоматичних виразів в сучасній арабській мові.....	24
3.1 Аналіз перекладу ідіоматичних одиниць в художніх творах.....	24
Висновок до розділу III.....	27
Висновок.....	28
Список використаної літератури.....	30
Анотація.....	33

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Останніми роками перекладацька справа активно розвивається під впливом розвитку міжнародних відносин, активної інтеграції у міжнародний освітній простір, а також розвитку наукових, соціально-економічних та культурних процесів і їх взаємообміном. Наслідком цих процесів є невпинний обмін здобутою інформацією та культурними надбаннями.

Саме для цього обміну і необхідний переклад, особливо в літературній галузі, де не всі читачі можуть читати твори мовою оригіналу через проблему мовної компетенції. У таких випадках на допомогу приходять твори чи доробки, перекладені фахівцями своєї галузі.

Однак на сьогоднішній день сучасна лінгвістика виявляє великий інтерес до культури та мовного дискурсу країн Сходу, що зумовлено встановленням і активним розвитком міжкультурних відносин між Україною та країнами Сходу, а також зацікавленістю до досліджень у цій галузі.

Проте тексти художнього спрямування мають особливе значення, оскільки вони відображають особливості соціального життя східних країн і часто становлять труднощі при перекладі навіть для досвідчених фахівців у цій галузі. Тому особливості перекладу арабських ідіом українською мовою є цікавою та актуальною темою для дослідження.

Об'єктом дослідження є ідіоми арабської мови.

Предметом дослідження є особливості перекладу ідіом з арабської мови на українську.

Мета курсової роботи полягає у дослідженні особливостей перекладу арабських ідіом з арабської на українську мову у художніх текстах.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань:

- розглянути поняття «ідіоми» в арабській мовознавчій традиції;
- охарактеризувати ідіоматичні одиниці;
- описати проблеми перекладу ідіом в сучасній лінгвістиці;
- з'ясувати класифікацію та структуру ідіом в арабській мові;

- описати переклад ідіоматичних одиниць в художніх творах.

Методологія дослідження ґрунтується на взаємозв'язку загальнонаукового підходу та наукового методу пізнання. Предмет і мета роботи визначили вибір проблемного-тематичного способу дослідження обраної теми. Крім того, у роботі використано елементи культурно-історичного методу, а також традиційні контекстуальний та описово-аналітичний підходи до вивчення наукової літератури.

Стан наукової розробки теми та її джерельна база становить комплекс документальних джерел: опублікованих – наукові праці, підручники, довідники, словники з теми дослідження, фахові періодичні видання.

Структура курсової роботи: Загальний обсяг її становить 33 сторінки. Курсова робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел та анотації (29 найменувань).

РОЗДІЛ I. ХАРАКТЕРИСТИКА ІДИОМАТИЧНИХ ОДИНИЦЬ В АРАБСЬКІЙ МОВІ

1.1 Поняття «ідіоми» в арабській мовознавчій традиції

Ідіоматичний вираз, або ідіома (з грецької – «своєрідний вираз»), - це семантично неподільний оборот, який не визначається значенням складових його елементів.

Термін «фразеологія» вперше з'явився у XVI столітті, а точніше його протOVERсія, що мала на увазі під собою «стиль, лексичний склад». Вперше це слово визначалось як термін і набуло свого основоположного значення 'зібрання словосполучень' під кінець XVIII століття. В той самий час поза науковим контекстом це слово отримало значення «порожні слова, фрази». З розвитком мовознавчого розділу в лінгвістиці у XX столітті, «фразеологія» набуває тих значень, з якими функціонує й сьогодні: 1) розділ мовознавства, що вивчає фразеологічну систему мови; 2) сукупність фразеологізмів у мові;

Існують різні класифікації фразеологізмів. Найвідомішою є класифікація фразеологізмів за ступенем злютованості їх компонентів, яку розробив французький мовознавець Ш. Баллі і доповнив російський мовознавець В.В. Виноградов [2].

Виноградов класифікує фразеологічні одиниці на фразеологічні зрощення (ідіоми у вузькому значенні), фразеологічні єдності та фразеологічні сполучення.[18]

На думку В.В. Виноградова, фразеологічні зрощення характеризуються немотивованістю складу зворотів (тобто з суми складових таких фразеологічних одиниць неможливо дізнатися про загальний зміст одиниці) та абсолютною семантичною єдністю компонентів. Серед фразеологічних зрощень виділяють наступні підтипи [18]:

- Фразеологічні зрощення, у складі яких є так звані «слова-некротизми» (лексичні архаїзми, історизми та інші лексеми, що вийшли з ужитку мовлення) [18].

- Фразеологічні зрощення, що містять граматичні архаїзми, які є синтаксично неподільним цілим [18].

- Фразеологічні зрощення, що стали нерозкладними як лексично, так і семантично [18].

- Фразеологічні зрощення, котрі являють собою таку семантичну єдність, що лексичні значення компонентів зовсім неважливі для розуміння цілого [18].

Багато в чому схожим до визначення В. В. Виноградова ідіоматичного виразу є визначення Сейдл-Макморді, яке фокусується на відмінності між семантикою ідіоми і семантикою складових її елементів: «Можна сказати, що ідіома – це низка слів, які в сукупності означають щось інше, ніж окремі слова ідіоми, коли вони стоять окремо». [18]

Однак, слід зазначити, що ширше поняття ідіоматичного виразу є більш популярним у західній лінгвістиці. Західні лінгвісти включають до нього не тільки всі типи фразеологічних одиниць, а й паремії - приказки, прислів'я, крилаті фрази, цитати тощо.

Наприклад, Річард Спейрс у своїй передмові до "Словника американських ідіом" так пояснює добір одиниць для цього видання: «У кожній мові є фрази чи речення, які неможливо перекласти буквально. Багато кліше, прислів'їв, жаргонних фраз, фразеологічних дієслів та загальноприйнятих приказок пропонують такий тип проблем. Фраза чи речення цього типу зазвичай називаються ідіоматичними. Цей словник являє собою збірник ідіоматичних виразів фраз та речень, які часто трапляються в американській англійській мові». [18]

Іншими словами, можна зрозуміти, що поняття "ідіома" значно розширилося порівняно з розумінням В. Виноградова. До ідіом належать не тільки словосполучення, а й речення іншого характеру, тобто кліше, прислів'я, сленг і просторічні фрази, які об'єднує спільна риса "ідіоматичності".

В такий самий спосіб було складено більшість з інших оригінальних словників та довідників ідіом англійської мови, а Вільям Коллінз, відомий британський упорядник словника англійських ідіом, серед іншого, писав: «Вивчаючи ідіоми, завжди стикаєшся з двома найголовнішими проблемами. Перша - проблема походження»

Так, як вже було зазначено сенс деяких фразеологічних зворотів арабської мови не залежить від їх лексичного наповнення.

Наприклад: «خَلَّى عَيْنَكَ عَلَيْهِ» має значення «слідкувати за ким-небудь, покласти своє око на когось». Проте саме дієслово «خَلَّى» за межами контексту означає «звільняти, прибирати», що є прикладом того що слово втратило свій первісний зміст. В іншому обороті: «مَسَحَ أَحْذِيَّتَهُ» дослівно «чистити комусь чоботи», але фактично означає «плазувати, колінкувати перед кимось, бути підлабузником». Слова, що входять до вищевказаних обортів, зберігають свій первісний зміст що на його основі виникли переносні значення, якими мотивуються єдине значення всього виразу: «خَلَّى عَيْنَكَ عَلَيْهِ» - «слідкувати за ким-небудь»; «مَسَحَ أَحْذِيَّتَهُ» - «колінкувати, бути підлабузником».

З цього ми можемо зробити висновок, що неподільне значення даних обортів впливає з переносних значень слів, що входять до нього.

З прикладів, наведених вище видно, що в одних ідіоматичних виразах сенс не залежить від лексичного значення слів, що їх складають, тоді як в інших, єдине значення може виникати з їхніх переносних значень.

1.2. Загальна характеристика ідіоматичних одиниць

Через процес термінологізації образних виразів у мові частина фразеологічних зворотів отримали конкретизовані або усталенні значення. Наприклад, Сфінкс (Великий Сфінкс), що власне має назву "батько жаху" "ابوالهول", використовується фактично як назва конкретної історичної пам'ятки.

Такі одиниці мови створюються фразеологічними, а не граматичними засобами.

Тому серед фразеологічних одиниць можна виділити ті, що мають конкретне, загальновідоме значення, і ті, що його як такого не мають і функціонують як синонімічні знаменники лексичних одиниць. Перші можна назвати ідіомами лексико-фразеологічного типу, а другі - власне ідіомами фразеологічно типу.

Вартим уваги буде зазначити що у мові серед сполук фразеологічного типу є безліч допоміжних засобів, такі як мовні кліше, жаргонні вирази, фразеологічні штампи, які лише технічно обумовлюються в ній. Тому, виходячи зі зв'язків арабської мови та її лексики, з її семантико-стилістичних особливостей, увесь фразеологічний матеріал можна розділити на три групи:

- Ідіоми лексико-фразеологічного типу.
- Фразеологічні ідіоми функціонують у мові лише як стилістичний знаменник лексичних одиниць.
- Стійкі фразеологічні формули та фразеологічні кліше.

До першої групи ідіом відносять стійкі словосполучення, що є лексично і частково, термінологічно стійкими сполуками. Їхня головна відмінність від звичайних типів лексикалізованих словосполучень полягає в тому, що вони були утворені внаслідок лексичних та фразеологічних засобів, заснованих на метафоричних виразах, а не граматичних.

Схематичні моделі ідіоматичних виразів лексико-фразеологічного типу структурно схожі зі схематичними моделями вільних словосполучень, проте семантичний зв'язок слів присутніх в цих сполуках не однаковий.

Ахунзянов Г.Х. наголошує, що: «Граматичні відносини між компонентами ідіом лексико-фразеологічного типу являють собою відносини скуті, ізольовані. У цьому полягає їх фразеологічність. Вона обумовлена образністю словосполучення або тим, що деякі компоненти цієї складної одиниці входять до складу обмеженої кількості словосполучень» [1,с. 16].

В арабській мові ідіоматичні вирази лексико-фразеологічного типу представлені іменними та дієслівними конструкціями. Імена являють собою невелику групу наукових термінів, географічних назв тощо й утворюються за моделлю лексикалізованих стійких словосполучень описового типу. Вони відрізняються від останніх тим, що їхні значення не виражені явно зі значень слів, що їх складають.

Це явище носить назву неаддитивності. Зв'язки уста «أبو» з назвами тварин: складаються із основою будь-якого образу. Серед них назви Півень, (Букв.) Батько чижа «أبو اليقطان»; Зяблик, (Букв.) Батько дороги «أبو براقش»; Мак, (Букв.) Батько сну «النوم أبو».

Вища ступінь семантичної цілісності набувається арабськими фразеологізмами тоді, коли ті втрачають внутрішню форму. Вони набувають закритої семантичної структури, в організації якої її складові мають неоднакову роль. Їх смислове наповнення збільшується від поєднань до зрощення. Наприклад, фразеологічні зрощення: «بالكلام خطم» «змусити замовчати». «Він одягнув намордник на коня» [14, с.227].

Це є прикладом класичного неподільного ідіоматичного виразу. Однак, цей вираз можна розчленувати як і семантично, так і граматично. Компонент «خطم» надягати узди або намордник може бути виокремлений і осмислений в ряді інших поєднань, як от: «بالحصان خطم» «одягнути уздечку на коня».

Слід зазначити, що поняття «ідіоматичності» відноситься не лише із фразеологією в сучасній лінгвістиці. Вона також проявляється в морфології та синтаксисі. Так, у словотворі ідіоматичність представлена простим чи складним виразом, формально компоненти якого не формують його семантики. Такі одиниці характеризуються умовною мотивацією (псевдомотивацією) [18].

Причинами такої ідіоматичності значення є формальні зміни, втрата значення словами-мотиваторами або їх переосмислення, руйнування

первісного образу, покладеного в основу творення слова, невірне калькування, ефективність вибору мотиваторів, які є випадковими, що надає слову особливої експресивності й увиразнює мовлення. У синтаксисі ідіоматичність розглядається на підставі фразеологізованих неподільних речень [1, с.173-174].

У фразеологічних сполуках їхнє загальне значення не обумовлюється сталими значеннями слів, що входять до складу фразеологічної одиниці, тобто сума доданків не дорівнює сумі означуваного.

Наведено приклад, в сучасній арабській мові існують словоформи «بلغ» «досягати», «سيل» «струмок» та «زبي» «вовча яма», але поодинокі значення цих слів взагалі не співпадає зі значенням фразеологічного обороту, створеного з цих слів: «الزبي السيل بلغ» «справа набула небезпечний поворот» (букв. «досяг струмок вовчої ями») [12, с. 325].

Слова, що є частинами фразеологічних зрощень, не мають самостійного значення. У деяких випадках лише дослідження етимології цих слів може розкрити їхні значення. Багато з арабських фразеологічних одиниць можуть не містити в собі особливих прикмет.

Наприклад: «جلده في مات» «перелякався до смерті» (букв. «Він помер у своїй шкірі») [12, с. 134]; «الجباب فرغت» «запас новин вичерпався» (букв. «Спорожніли щити, патронташі, сумки») [12, с. 131]; «بريق جرض» «сильно хвилюватися, бути сильно схвилюваним» (букв. «Він давився слиною») [12, с. 126]; «حمراء في عزّ الظهر نجومًا أريه» «показати, де раки зимують» (букв. «Я покажу йому червоність зірок в самий полудень») [12, с. 281]; «ضاقته يده» «він збіднів» (букв. «Рука його звузилася») [12, с. 917].

Окрім того, стійкість досить притаманна фразеологічним зрощенням арабської мови, як, наприклад, неподільність вираження: «بارد حديد في ضرب» «товкти воду в ступі» (букв. «він бив по холодному залізі, кував холодне залізо»).

Варто зазначити, що статус ідіом як невід'ємної частини фразеологічної системи не ставився під сумнів, на противагу від прислів'їв, приказок, крилатих слів, яким більшість мовознавців заперечують у їхньому відношенні до фразеології, відносячи їх скоріше до пареміології, яка існує на стиці двох інших наукових галузей, лінгвістики та фольклористики, або ж до мовних кліше чи так званих мовних штампів, як от *«вирішувати питання»* або ж *«вжити заходів»* тощо. Гідною уваги також є величезна лінгвокультурознавча вага фразеології, оскільки саме в ідіоматичних сполуках мови закладено історію, менталітет, культуру та самобутність народу. [26].

Оскільки у виразах ідіоматичного характеру є чітко відображеними національні менталітет, характер та традиції, знання хоча б декількох і з них і постійне вивчення є обов'язковим для кожного вивчаючого мову. Також потрібно розумітися на матеріалі, де і які вирази коректно уживати в мовленні, до якого піджанру відноситься той чи інший вираз: до літературного стилю, чи це жаргон або народна говірка, архаїзм.

1.3. Проблеми перекладу ідіом в сучасній лінгвістиці

Одна з найбільш затребуваних функцій перекладача є створення адекватного перекладу. За теорією Н. Складчикової існує чотири параметри адекватності перекладу: параметр адекватності передачі семантичної

інформації; параметр адекватності передачі емоційно-оціночної інформації; параметр адекватності передачі експресивної інформації; параметр адекватності передачі естетичної інформації. В результаті перекладацької діяльності з'являється адекватний мовний образ на мові перекладу та його адекватний смисловий зміст тоді, коли точно передана семантична основа образу [27].

Розглядаючи проблему передачі за допомогою перекладу експресивної інформації, треба зауважити, що якась частина переносного вживання слів в англійській і російській мовах співпадає за силою експресії, що не залежить від типу лексичної трансформації, яка була вжита для збереження семантичної основи образного засобу [27].

Під час перекладу фразеологічних сполук арабської мови на українську мову, корисно спиратися на структурно-типологічний та функціонально-смисловий підходи при встановленні еквівалентності фразеологізмів. Це дає змогу виокремити такі міжмовні співвідношення:

- повні еквіваленти;
- часткові еквіваленти;
- аналоги;
- безеквівалентні (лакунарні) одиниці.

Для перекладу безеквівалентних (лакунарних) одиниць застосовуються такі методи: калькування, описовий спосіб перекладу, лексичний спосіб перекладу і комбінований переклад.

Неможливо було б обійтися без певного мірила при оцінюванні якості перекладу. Переклад оцінюють із різних сторін, так як він, як і будь-яка інша діяльність, має багато факторів.

Зокрема, Ю. Найда запропонував розрізняти формальну і динамічну еквівалентність перекладу [27].

Формальна еквівалентність - коли перекладач прагне відтворити повідомлення якомога ближче до форми та змісту оригінального тексту і якомога точніше передати його загальну структуру та окремі компоненти.

Що стосується динамічної еквівалентності, то в цьому випадку перекладач намагається відтворити такий ж самий контакт між перекладеним текстом і його читачем, який існував між текстом оригіналу та його читачем-носієм мови.[27].

В цьому типі перекладу особливо цінується повна природність засобів вираження, іноді підібраних таким чином, щоб читач не виходив за межі свого культурного контексту, так що відтворення структурно-формальних аспектів вихідного тексту є другорядним. [27]

Також існує загальноприйнята класифікація типів еквівалентності, описана відомим вітчизняним філологом Г. Мірамом: синтаксична, семантична (компонентна і денотативна) та прагматична еквівалентність. [27]

Загалом, еквівалентність - це відносини між вихідним і перекладеним текстами, які виконують аналогічні комунікативні функції в різних культурах. Еквівалентність є основою комунікативної рівноцінності, наявність якої і визначає текст як переклад. Поняття еквівалентності перекладу має під собою розгляд вихідного тексту як сукупності інформації що містить оригінал, включно з емотивними, стилістичними, образними, естетичними функціями мовних одиниць.[27]

Висновки до розділу I

Фразеологічні зрощення характеризуються тим, що їхній склад є немотивованим (тобто із суми компонентів такої фразеологічної одиниці

неможливо вивести її загальне значення), компоненти абсолютно семантично єдині.

Фразеологічні зрощення поділяють на наступні категорії: Фразеологічні зрощення, що включають лексичні архаїзми, історизми та іншу невикористовувану лексику. Фразеологічні зрощення, що включають синтаксично неподільні граматичні архаїзми. Фразеологічні складові слова, які стали лексично і семантично нерозкладними. Фразеологічні зрощення, які являють собою семантичне ціле, причому лексичне значення складових елементів абсолютно неважливе для його єдності.

РОЗДІЛ II. СТРУКТУРА ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ІДИОМ

2.1 Класифікація ідіом в арабській мові

2.1.1 Класифікація за походженням

Професійні фразеологізми:

- اللوزينج – (десертне блюдо з тіста) – «суддя солодощів» в значенні дуже смачного пригощання, хвали господареві. (Суддя один з найшанованіших соціальних статусів в бедуїнському суспільстві).
- حديد في ضرب – кувати холодний метал
- قصب أحرز – завоювати пальму першості

Народні звичаї та обряди презентуються через наступні ідіоми, що містять в собі фразеологічні образи, виражаючи уявлення про довіру, вірність, відданість одне одному: *يده اليمي* (букв.: його права рука), *ساعده الایمن* – його права рука (передпліччя); ці ідіоматичні вирази позитивного характеру, пов'язані з символізацією правої руки як «правильної руки».

Загалом, в арабській культурі ліва рука вважається "нечистою", і в повсякденному житті та діловому етикеті заборонено виконувати певні дії лівою рукою.

Ідея єдності представлена і такими фразеологічними варіантами, як:

يدا بيد – рука об руку, *بيد واحدة* – однією рукою, що мають образне значення «об'єднатися для досягнення певної мети в спільній справі, встановити дружні стосунки» і маркують «ситуацію довіри між співбесідниками, без вигоди чи переваги один над одним».

Також, із данною частиною тіла в ідіоматичних сполуках завжди пов'язаний оціночний фактор на предмет чистоти/брудноти, в переносному значенні позначення нечесної, брехливої людини, що уникає відповідальності: *نفض يده من الامر* (букв.: струшувати руку від справи).

До того ж, даний вираз має біблійське походження, з описаного давньоєврейського ритуального звичаю омивати руки в знак непричетності до певної справи, злочину: «Хай умиють руки свої [...]. І промовлять, і скажуть: руки наші не пролили цієї крові, і очі наші не бачили» [Второзаконня, 21, 6–7].

Широкої впізнаваності ці слова надбали в зв'язку із євангельською легендою, у якій римський намісник Іудеї, Понтій Пілат, не спроможившись

встояти перед товпою, погодився віддати Ісуса Христа на розп'яття, при цьому «умив руки перед народом і сказав: неповинний я в крові праведника цього».

Також на прикладі фразеологізмів із участю руки можна прослідкувати вірування та магічні упередження. Так, образно-символічні групи в досліджуваному матеріалі представлені жестовими фразами, в яких закладено позитивні або негативні характеристики людини – представника арабомовного етносу, її внутрішні та зовнішні якості (щедрість, здатність прийти на допомогу, безкорисливість, грішність, обман, жадібність, підлість, позитивне чи негативне ставлення до когось, досвід, різні соціальні та етнічні стереотипи поведінки, пізнання й оцінка довкілля).

Таким чином, образну позитивну оцінку містить у собі фразеологізм *يده خفيفة*, який з арабської буквально перекладається як його рука є легкою. Символ руки і по сьогоднішній день є актуальним та сильним захисним засобом, зокрема, як і в інших культурах, живе порівняння легка / важка рука – легка вдача, успіх, і навпаки

Усталені казкові звороти:

- *الخير بالخير والباذي أكرم والشر بالشر والباذي أظلم* – добром за добро, і бедуїн виявить тобі повагу, а на зло бедуїн злом і відповідь.
- *طَّشَلَابٌ بُّدُونِيْزِ يُّوس* – спонукати кого-небудь не хвалитися своїми благодіяннями
- *إِلِي يِعْمَلَازِم يَلْقِي* – за добро завжди воздасться
- *الإحسانُ يَلْجِمُ اللِّسَانَ* – добре діло може знайти відгук в душах навіть тих людей, яких вважають поганими, недобрими
- *أصلُ الشَّرِّ فَعْلُ الخَيْرِ* – застереження для тих, хто вважає, що за добро завжди платять добром
- *إِنْفِي الشَّرِّ خِيَارًا* – коли із негативного явища можна отримати користь

- أترك الشرَّ يترُّكَكَ – закликає людей робити не погані, а добрі вчинки
- إلهي يزرع الشرَّ يحصد النَّدَامَةَ – зло породжує лише зло
- الخير والشرَّ بالموالاة – добро та зло завжди йдуть поруч
- الخيرُ عندَ مَطْرَاهِ يلتقي – добро зустрічається зненацька та раптово
- إلهي يعمل الخير يكمله – якщо робиш добро, закінчуй його
- ابعِدْ عن الشرِّ وارْقِصْهُ – сторонись зла та затанцюй йому
- الشرُّ للشرِّ خُلِقَ – зло для зла твориться
- في الشرِّ نَجَاةٌ حَبْنَلَا يَنْجِيكَ إِحْسَانًا – у злі порятунком, коли не рятують тебе жодні добрі вчинки
- إِنَّ مَنْ لَا يَدْفَعُ الظُّلْمَ يَظْلِمُ – хто не відштовхує несправедливість зі злом, сам творить зло
- أَشْرَى الشرِّ صَغَارَةٌ – найлютіше зло – мале [9]

Фразеологізми з назвами тварин:

- كَلْبُ الخبزِ – «Собака хліба» у значенні «про сир»: бедуїни завжди їдять сир з хлібом, а собака завжди слідує за господарем, подібним чином сир – за хлібом.
- أَكَلُ كُلِّ الجَمَالِ وَ قَوْمِ قَبْلِ الرِّجَالِ – «їси як верблюди і виходь за столу раніше чоловіків» у значенні, що потрібно поводити себе скромно у присутності чоловіків
- عَصْفُورٌ فِي اليَدِ وَلَا عَشْرَةٌ عَلَى الشَّجَرَةِ – птах у руці, а не десять на дереві
- عَزَّ الظُّهْرُ مَا أَرَاهُ فِي نَجْمِ حَمْرَاءَ – показати, де раки зимують, букв: опівдні те, що я бачу в червоних зірках

Іншомовні запозичення: буря в склянці води, перейти Рубікон, дамоклів меч, драконівські закони, вогонь Прометея, тощо. Джерела таких сталих, класичних ідіоматичних виразів є релігійні тексти та міфологія.

Коранічного походження:

- رأس الايمان لزوم الصدق – В основі віри - необхідність (бути) правдивим
- إن ايسر مع العس Воістину, з труднощами - легкість (Коран, 94: 5).
- لا إكراه في الدين – Ні примусу в релігії! (Коран, 2: 256)
- لا يكلف الله نفسا إلا وسعها – Чи не покладає Аллах на душу того, що більше її сил (можливостей) (Коран, 2: 286).
- إن الله لا يغير ما بقوم حتى يغيروا ما بانفسهم – Воістину, Аллах не змінить становище людей, поки вони не змінять самих себе (Коран, 13:11).

Другим після Корану найбільш шанованим джерелом мудрості в арабо-ісламському світі є хадіси. Хадіси - це слова і вчинки пророка Мухаммада. Багато хадісів містять настанови людям, морально-етичні вчення та ісламські принципи. Як і аяти з Корану, багато хадісів араби використовують як прислів'я і приказки, передаючи істинні цінності із покоління в покоління і наставляючи ними нові покоління:

- لا ضرر ولا ضرار – Неприпустимо заподіювати шкоди ні без причини, ні заподіювати шкоди у відповідь. (ан-Нававі)
- في كل كبد رطوبة أجر – За добре ставлення до будь-якої живої істоти - нагорода. (Сахих Бухарі), дослівно: У кожній вологій печінці – нагорода.
- الجنة تحت اقدام امهات – Рай знаходиться під ногами матерів (аль-Хатиб).

2.1.2. Класифікація за частинами мови

На думку Тагієва М.Т.: «Дієслова лексико-фразеологічного типу нагадують складні дієслова. Вони складаються з двох слів, перший з яких іменник, а друге дієслово. Але на відміну від складних дієслів, де другий елемент несе граматичну функцію, дієслово, що входить до складу ідіоми лексико-фразеологічного типу, має образне значення, що і надає подібний характер всьому поєднанню.

Те, що це дієслово в образному значенні поєднується тільки з строго обмеженою кількістю слів, надає всьому поєднанню стійкий характер. Таке поєднання, один раз виникнувши як образний вислів, стає як би особливої моделлю лексико-фразеологічної одиниці, яка представлена одними даними виразом. » [4, с.81].

Ушаков В.Д. відносить до дієслівних ті фразеологічні одиниці, які містять дієслова як обов'язкову складову, а потім інші частини мови. Далі автор вказує, що основною проблемою, яка виникає під час аналізу дієслівних фразеологізмів арабської мови, є розрізнення між дієслівно-фразеологічними сполученнями та реченнями.

При дослідженні ж іменних фразеологічних зворотів цієї проблеми не виникає, оскільки фразеологічні речення зі структурою словосполучення, до прикладу «القلب غليظ» дослівно «жорстке серце» - «грубий серцем», очевидно відрізняється від фразеологічної пропозиції.

«قلوبنا غلف» - «серця наші не обрізані» [5, с.44].

Питання розрізнення дієслівних фразеологічних словосполучень від дієслівних фразеологічних речень полягає в тому, що арабська кардинально

відрізняється від переважної більшості мов в тому аспекті, що дієслова в арабській мові не мають інфінітивної форми.

У ад'єктивних фразеологічних сполуках, наприклад: «النظر ثاقب» - «далекоглядний, проникливий» дослівно «пронизуючий погляд» [7, с.110].

Складовий звороту, виражений прикметником, не може мати форм ступенів порівняння. Окрім того, деякі стійкі словосполучення існують тільки в суворо зафіксованій граматичній формі.

«أكل جواب الرسالة» - «Не відповісти на послання» буквально «З'їсти відповідь на лист» [7, с.39]. На лексичному рівні зміни не допускаються в компонентному складі. Головний дієслівний компонент зазвичай обмежений у виборі відмінюваних форм і не може виражати різні лексико-граматичні відтінки.

Дослівний переклад всіх складових фразеологізмів призводить до неточності, заплутаності у розумінні сенсу або навіть фарсу. В арабській мові, як і в будь якій іншій мові залежно від культури країни, народу, існують такі ідіоми, властиві і знайомі тільки її носіям. Однак деякі фразеологізми можна перекласти безпосередньо українською мовою, і це призведе до їх повного і точного розуміння. Наприклад:

«بعين عين» - «око за око» [7, с.554].

«الفهم ثقيل» - «тугодум» дослівно «важко розуміючий, з силою» [7, с.111].

«أبو جيب المخزوق» - «марнотрат» дослівно «тато дирявої кишені». [7, с.151]

«ذرف دموع التماسيح» - «проливати (лити) крокодилячі сльози» дослівно. [7, с.105]

2.2. Структура ідіом в арабській мові

Ідіоматичні вирази в арабській мові мають свою певну структуру. До прикладу, родову конструкцію постійно можна зустріти в подібних сполуках, вона є додатком до іменних речень. Після дієслівних конструкцій другою за частотою структурою ідіом є родові конструкції. Ті вирази, що будуються тільки на основі родових конструкцій можуть створювати ідіоматичні сполуки.

В цьому прикладі родової конструкції і «المضاف», і «إليه المضاف» є обов'язково зафіксованими елементами, так як вони разом складають подвійні опори ідіоматичного виразу. Також існує ряд інших ідіоматичних виразів, що за основу свою мають генетичні конструкції, і вони складаються з першої, другої та третьої частин родової структури.

У цих типах перша та $إليه مضاف +1 + مضاف اسم$, друга частина конструкції складається з фіксованих або обмежених елементів. Третя частина конструкції може мати декілька різних форм. Це може бути, наприклад, логічно завершуючим фіксованим іменником: «اليد ذات خفيف» - «він легковажний, в нього легка рука», тобто «Він злодій». Це також може бути займенник, який відноситься до свого прецеденту, наприклад: «ابن أبيه» – син його батька, що означає «як син, як і його батько», або це може змінне значення зі змінним референтом, як у «أبيها بنت» «дочка її батько», що означає, «вона є сміливою».

Інші типи ідіоматичних виразів, включаючи в свій склад родові конструкції, самі по собі не можуть створити ідіоматичне значення або сформувані ідіоматичний вираз. Однак у межах більшої структурної одиниці

або більшого речення перша і друга частини конструкції можуть утворювати ідіоматичний вираз, коли вони з'єднані разом. Це помітно, коли перша частина конструкції додається до одного з компонентів іменникового або дієслівного речення.

Вищенаведені приклади показали, що об'єкт у дієслівному реченні може бути пов'язаний з іменником / займенником, що стоїть за ним. Приклад цього типу родового агенту можна знайти в наступному прикладі:

«تلوح بوادر في الأفق» - «ознаки перемоги з'являються на горизонті», причому тут йдеться про «بوادر», який є першою частиною родової структури.

Генітивну конструкцію як об'єкт ідіоматичного виразу можна дослідити в цьому прикладі: «أصاب كبد الحقيقة» – «поранити, потрапити в печінку істини», що має значення «потрапити у суть справи», в якому об'єкт «كبد» – перша частка родової структури. Так само, у прикладі «أدار ظهره» – «обертатися, повертатися спиною», що означає «проігнорувати щось», об'єкт «ظهر» є першою частинкою родової структури.

Таким способом, було досліджено, що родова конструкція в ідіоматичних виразах може мати місце в різних своїх формах. В структурах, де родова конструкція є об'єктом речення, вона може мати дві форми. В першій формі друга частина конструкції може бути перероблена із іменника в займенник і навпаки, тоді як у другій формі займенники можна замінити тільки іншим займенником. У прикладі «أثقلت كاهله» – «воно важко лежало на його плечі», іменник «كاهل» – це перша частина конструкції з доданим займенником • що є другою частиною родової структури.

Тим не менш, другу частину конструкції можна замінити у виразі, використовуючи конкретний іменник, наприклад:

«أثقلت كاهل الملك شؤون الدولة» – «Обтяжують плече короля державні справи, державні справи важкі для короля».

Висновки до розділу II

Ідіоматичні вирази в арабській мові упорядковують за походженням. Їх ділять на професійні, фразеологізми з назвами тварин, ті, що походять із народних звичаїв, обрядів та вірувань, Коранічного походження, фразеологізми взяті із хадісів.

Дієслова лексико-фразеологічного типу схожі на складні дієслова. Вони складаються з двох слів, перше з яких - іменник, а друге - дієслово. Проте, на противагу від складних дієслів, де другий елемент виконує граматичну функцію, дієслово, що є частиною складу ідіом лексико-фразеологічного типу, має образне значення, що і надає всьому сполученню подібний характер.

Ідіоматичні вирази в арабській мові мають свою певну структуру. До прикладу, родову конструкцію постійно можна зустріти в подібних сполуках, вона є додатком до іменних речень. Після дієслівних конструкцій другою за частотою структурою ідіом є родові конструкції. Ті вирази, що будуються тільки на основі родових конструкцій можуть створювати ідіоматичні сполуки.

Було досліджено, що родова конструкція в ідіоматичних виразах може мати місце в різних своїх формах. В структурах, де родова конструкція є об'єктом речення, вона може мати дві форми. В першій формі друга частина конструкції може бути перероблена із іменника в займенник і навпаки, тоді як у другій формі займенники можна замінити тільки іншим займенником.

РОЗДІЛ III. ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ІДІОМАТИЧНИХ ВИРАЗІВ В СУЧАСНІЙ АРАБСЬКІЙ МОВІ

3.1 Аналіз перекладу ідіоматичних одиниць в художніх творах

Особливою рисою арабських фразеологізмів є їхня яскрава характерна забарвленість, завдячуючи якій письменники користуються ними як стилістично-виразними засобами. В більшості випадків автори використовують фразеологізми в тексті без змін, в оригінальній формі, оскільки вираз є вже сам по собі стійким, з високою впізнаваністю, образністю, і емоційним забарвленням.

Часто фразеологічні сполуки вживають в одному синонімічному ряді з іншими фразеологізмами або з окремими словами. До того ж вони розташовані таким чином, що більшою ступінню ознаки чи дії наділяється кожний наступний член ряду. Ймовірним є і застосування антитези - використання фразеологізмів в антонімічному ряді.

Одним із способів застосування фразеологічних зворотів є еkleктика, або ж стильове співставлення, коли в одному реченні можуть стояти поряд фразеологізми літературні та розмовні, застарілі і діючі в сучасній арабській мові, жаргонні і міжстильові.

У фразах можливо зустріти наступні вирази: «لا يعرف الالف من الياء» - «не знає ні бельмеса» («він нічого не знає») буквально «він не відокремлює букву А від ي», або ж «لا يفرق بين قبيله و دبيره» - «він круглий (набитий) дурень (буквально «він не відрізняє, що знаходиться спереду, а що ззаду»). [7, с. 40]

Книжкові фразеологізми мають підвищене емоційно-стилістичне забарвлення і в той же час є досить офіційними, урочистими, поетичними і використовуються переважно в літературній мові.

Наприклад: «دخل في الدماغ» - «вбити в голову» дослівно «вводити, вносити в голову» [7, с.247].

Серед сучасних арабських фразеологістичних сполук об'ємний прошарок складають розмовно-побутові фразеологізми.

Вони використовуються в усному мовленні, але мають знижене, в порівнянні з літературними, експресивно-стилістичне забарвлення, проте досить часто можуть бути жартівливими, іронічними, зневажливими, фамільярними і т. д.

Наприклад: «*ولاج خراج*» - «вихід сухим з води». «Спритний» (іронічно) дослівно «вихід і всюди проникає» [7, с.215].

Серед розмовних фразеологізмів виділяються просторічні:

«*بكل جوارحه*» - «всіма фібрами душі» дослівно «всіма частинами свого тіла» [7, с.124].

Просторічні фразеологізми і слова відрізняються від розмовних деяким більшим ступенем грубості і, частіше, мають негативне забарвлення несхвалення, зневаги і т.д.

«*حليب امه على فمه*» - «у нього молоко на губах не обсохло». «Молокосос». Дослівно «молоко його матері у нього на губах» [7, с.190].

Стилістично арабські фразеологічні одиниці мають яскравіше емоційно-експресивне забарвлення, ніж вільні словосполучення. Структурно фразеологізми схожі на вільні словосполучення, бо так само як і у вільних словосполученнях стержневе слово належить до певної частини мови.

Наприклад, це може бути іменник:

«*حجر الزاوية*» - «Наріжний камінь» [7, с.157].

Прикметник:

«*القلب ثابت*» - «Непохитний», дослівно «З твердим серцем» [7, с.108].

Дієслово:

«*حشر انفه*» - «Сувати свого носа» [7, с.175].

Тим не менш, схожість фразеологізму зі словосполученням є лише поверхневою. Оскільки, з однієї сторони, вільні сполучення слів можуть

взаємодіяти із широким колом слів, тоді як у фразеологічних одиницях ця поєднуваність обмежена.

Так в реченні: «عندما محمد رجع إلى قريته وجد انه احرق بيته» - «Коли Мухаммад повернувся в своє село, він виявив, що його будинок знищила пожежа».

«حرق بيت» - «Спалювати, знищувати (про пожежу) будинок». Ця фраза є вільним сполученням слів. Тоді як у фразеологізмі: «حرق قلب» - «Заподіювати горю» дослівно «спалювати серце» [7, с.167], компонент «حرق» - «спалювати», має невід'язне значення і поєднується тільки зі словом «قلب» - «серце».

У М. Тласа можна знайти такі ідіоматичні сполуки, як:

«وضعت الحرب أوزارها», - «війна скінчилась» (букв: «скинула війна з себе свій тягар»), «عادت المياه إلى مجاريها» - «все повернулося на круги своя» (букв. «повернулися води в русла свої») і інше, які надають науково-історичному тексту емоційне забарвлення:

«ثم تم تنظيم أمر الإدارة ... و عادت المياه إلى مجاريها ...». «Потім було підготовлено розпорядження адміністрації ... і все повернулося на круги своя ...». [22 с.627]

У різних варіаціях (із застосуванням дієслова «عاد» - «повертатися» в різних формах, масдар різних порід: «إعادة», «عودة», - «повернення» і т.д.) даний зворот часто використовується в сучасній публіцистиці.

Під час перекладу емотивно забарвлених сталих виразів користуються їх еквівалентами в мові перекладу. Кліше є невід'ємною частиною традиційної комунікації між арабами, варіантів мовного етикету, серед яких важливе місце посідають фраземи, що створює особливий прошарок фразеологічних сполук.

Такі яскраві словосполучення певною мірою втрачають свою прикметність і перекладаються українською за готовою формулою мови перекладу: «اللهم باذن سريعاً ستشفين.» - «Нічого, дасть бог, будеш здорова ..»,!

«بيتك يخرب الله» – «Та зруйнує Аллах твій будинок!»!, «عليكم السلام» – «Здрастуйте!», А також «До побачення! (букв.« Мир вам! »), «السلام و عليكم!» – «Здрастуйте! » (букв.« І вам мир! »), Відповідь на вітання), «السلامة مع!» – «До побачення!» (тобто «Щасливого (благополучного) шляху!»), «السلامة على الله الحمد» - «З прибуттям!» (букв: «З благополуччям, слава Аллаху!») і інші.

Висновки до розділу III

Фразеологічні одиниці знаходять використання в синонімічному ряді або з фразеологізмами, або з окремими словами. До того ж вони розташовані таким чином, що більшою ступінню ознаки чи дії наділяється кожний наступний член ряду. Ймовірним є і застосування антитези - використання фразеологізмів в антонімічному ряді.

Одним із способів застосування фразеологічних зворотів є еkleктика, або ж стильове співставлення, коли в одному реченні можуть стояти поряд фразеологізми літературні та розмовні, застарілі і діючі в сучасній арабській мові, жаргонні і міжстильові.

Стилістично арабські фразеологічні одиниці мають яскравіше емоційно-експресивне забарвлення, ніж вільні словосполучення. Структурно фразеологізми схожі на вільні словосполучення, бо так само як і у вільних словосполученнях стержневе слово належить до певної частини мови.

Тим не менш, схожість фразеологізму зі словосполученням є лише поверхневою. Оскільки, з однієї сторони, вільні сполучення слів можуть взаємодіяти із широким колом слів, тоді як у фразеологічних одиницях ця поєднуваність обмежена.

ВИСНОВКИ

Фразеологічні зрощення характеризуються тим, що їхній склад є немотивованим (тобто із суми компонентів такої фразеологічної одиниці неможливо вивести її загальне значення), компоненти абсолютно семантично єдині.

Серед фразеологічних зрощень виділяють наступні підтипи: фразеологічні зрощення, у складі яких є так звані «слова-некротизми» (лексичні архаїзми, історизми та інші лексеми, що вийшли з ужитку мовлення); фразеологічні зрощення, що містять граматичні архаїзми, які є синтаксично неподільним цілим; фразеологічні зрощення, що стали нерозкладними як лексично, так і семантично; фразеологічні зрощення, котрі являють собою таку семантичну єдність, що лексичні значення компонентів зовсім неважливі для розуміння цілого.

Вартим уваги буде зазначити що у мові серед сполук фразеологічного типу є безліч допоміжних засобів, такі як мовні кліше, жаргонні вирази, фразеологічні штампи, які лише технічно обумовлюються в ній. Тому, виходячи зі зв'язків арабської мови та її лексики, з її семантико-стилістичних особливостей, увесь фразеологічний матеріал можна розділити на три групи: ідіоми лексико-фразеологічного типу; фразеологічні ідіоми функціонують у мові лише як стилістичний знаменник лексичних одиниць; стійкі фразеологічні формули та фразеологічні кліше;

До першої групи ідіом відносять стійкі словосполучення, що є лексично і частково, термінологічно стійкими сполуками. Їхня головна відмінність від звичайних типів лексикалізованих словосполучень полягає в тому, що вони були утворені внаслідок лексичних та фразеологічних засобів, заснованих метафоричних на виразах, а не граматичних.

Ідіоматичні вирази в арабській мові упорядковують за походженням. Їх ділять на професійні, фразеологізми з назвами тварин, ті, що походять із народних звичаїв, обрядів та вірувань, Коранічного походження, фразеологізми взяті із хадісів.

Дієслова лексико-фразеологічного типу схожі на складні дієслова. Вони складаються з двох слів, перше з яких - іменник, а друге - дієслово. Проте, на противагу від складних дієслів, де другий елемент виконує граматичну функцію, дієслово, що є частиною складу ідіом лексико-фразеологічного типу, має образне значення, що і надає всьому сполученню подібний характер.

Одним із способів застосування фразеологічних зворотів є еkleктика, або ж стильове співставлення, коли в одному реченні можуть стояти поряд фразеологізми літературні та розмовні, застарілі і діючі в сучасній арабській мові, жаргонні і міжстильові.

Дієслова лексико-фразеологічного типу нагадують складні дієслова. Вони складаються з двох слів, перший з яких іменник, а друге дієслово. Але на відміну від складних дієслів, де другий елемент несе граматичну функцію, дієслово, що входить до складу ідіоми лексико-фразеологічного типу, має образне значення, що і надає подібний характер всьому поєднанню.

Часто фразеологічні сполуки вживають в одному синонімічному ряді з іншими фразеологізмами або з окремими словами. До того ж вони розташовані таким чином, що більшою ступінню ознаки чи дії наділяється кожний наступний член ряду. Ймовірно є і застосування антитези - використання фразеологізмів в антонімічному ряді.

Одним із способів вживання фразеологічних зворотів є стильовий контраст, коли в одній фразі можуть стикатися фразеологізми книжкові та розмовні, архаїчні і діючі в сучасній арабській мові, жаргонні і міжстильові.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баранов Х. К. Арабско-русский словарь: Ок. 42000 слов. – 6-е изд., стереотип / Х. К. Баранов. – М. : Изд. «Рус-ский язык», 1984. – 944с.
2. Кочерган М. П. Вступ до загального мовознавства. М. П. Кочерган. - К. : Видавничий центр "Академія", 2001. - 368 с.
3. Кочерган М. П. До питання про безеквівалентну лексику і лакуни та способи їх компенсації // Проблеми зі-ставної семантики. Збірник статей за доповідями Міжнародної наукової конференції з проблем зіставної семантики 25 вересня 1999 р. / Відп. ред. М. П. Кочерган. – К., 1999. – С. 42-4.
4. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих закладівосвіти. – К., 1999. – С. -172.
5. Кочерган М. П. Основи зіставного мовознавства: Підручник. – К. : Видавничий центр «Академія», 2006. – 424 с.
6. Лингвострановедческий словарь арабских паремий (с лексико-фразеологическими комментариями) / Е. В. Кухарева; Моск. гос. ин-т межд. отношений (ун-т), каф. языков стран Ближнего и Среднего Востока. – М. : МГИМО(У)МИД России, 2007. – 277 с.
7. Попова З. Д., Стернин И. А. Лексическая система языка (внутренняя организация, категориальный аппарат иприемы изучения). – Воронеж : Изд-во Воронеж. ун-та, 1984. – 148 с.
8. Словник фразеологізмів української мови / Уклад.: В. М. Білоноженко та ін. – К. : Наук. думка, 2008. – 1104 с.
9. Соловйова О. А. Наукові записки. Серія “Філологічна”: Типи міжмовних співвідношень фразеологічних одиниць на позначення концептів добро-зло сучасних арабської і української мов. 2012 — с. 192
10. Ужченко В. Д. Фразеологія сучасної української мови: [навчальний посібник] / Віктор Дмитрович Ужченко, Дмитро Вікторович Ужченко. – К. : Знання, 2007. – 494 с.

11. Морозова В. С. Национально-культурная специфика метонимических фразеологизмов современного арабского литературного языка / В. С. Морозова // Арабская филология. – М., 2004. – Вып. 2. – С. 110–120.
12. Морозова В. С. Структурно-семантическая характеристика фразеологии арабско-литературного языка : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : специальность 10.02.22 “Языки народов зарубежных стран Европы, Азии, Африки, аборигенов Америки и Австралии (арабский язык)” / В. С. Морозова. – М., 1985. – 19 с.
13. Пермяков Г. Л. Пословицы и поговорки народов Востока Систематизированное собрание изречений двухсот народов / Григорий Львович Пермяков. – М. : Лабиринт, 2001. – 620 с.
14. Ушаков В. Д. Фразеология Корана : Опыт сопоставления фразеоречений Корана и арабского классического языка / Виктор Данилович Ушаков. – М. : Издательская фирма “Восточная литература” РАН, 1996. – 203 с.
15. Фролов Д. В. Арабская филология : грамматика, стихосложение, корановедение : статьи разных лет / Дмитрий Владимирович Фролов. – М. : Изд-во “Языки славянской культуры”, 2006. – 440 с.
16. Шагаль В. Э. Арабский мир : пути познания : межкультурная коммуникация и арабский язык / Владимир Эдуардович Шагаль. – М. : Институт востоковедения РАН, 2001. – 287 с.
17. В. Яблочнікова. Ідіоматичні вирази англійської мови та особливості їх перекладу // Південний архів. Філологічні науки. - 2017. - Вип. 66. - С. 218-220.
18. Shvitiel A. Phraseology / A. Shvitiel // Encyclopedia of Arabic Language and Linguistics / [gen. ed. K. Versteegh, ass. eds M. Eid, A. Elgibali, M. Woidich, A. Zaborski]. – Leiden–Boston : BRILL, 2008. – P. 628–634.
19. Фавзи А. М. Учебный русско-арабский фразеологический словарь : Около 900 фразеологизмов / А. М. Фавзи, В. Т. Шкляр. – М. : Русский язык, 1989. – 616 с.

20. Beeston A. F. L. Arabic Historical Phraseology : Supplement to Written Arabic. An Approach to the Basic Structures / Alfred Felix Landon Beeston. – Cambridge : Cambridge University Press, 1969. – 156 p.
21. Ekesson J. Arabic Proverbs and Wise Sayings / Joyce Ekesson. – Lund : Pallas Athena, 2011. – 229 p.
22. Баранов Х. К. Арабско-русский словарь [Текст] / ок. 42 000 слов / Х. К. Баранов. – 7-е изд., стереотип. – М.: Рус. яз., 1989. – 928 с.
23. Фавзи А. М. Учебный русско-арабский фразеологический словарь / А. М. Фавзи, В. Т. Шкляров – М. : Русский язык, 1989. – 616 с.
24. Shvitiel A. Phraseology / A. Shvitiel // Encyclopedia of Arabic Language and Linguistics / [gen. ed. K. Versteegh, ass. eds M. Eid, A. Elgibali, M. Woidich, A. Zaborski]. – Leiden–Boston : BRILL, 2008. – P. 628–634.
25. Ekesson J. Arabic Proverbs and Wise Sayings / Joyce Ekesson. – Lund : Pallas Athena, 2011. – 229 p.
26. http://24.http//uchit.net/catalog/Топики_по_английскому_языку/212799/
27. <https://www.confcontact.com/20110531/fk-balahtar.htm>

28. القرآن الكريم. مصحف الشروق المفصل الميسر مختصر. تفسير المام الطبري.

АНОТАЦІЯ
ІДІОМИ В АРАБСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРНІЙ МОВІ: СТРУКТУРА ТА
КЛАСИФІКАЦІЯ

У роботі розглянуто визначення терміну <ідіома> та види ідіоматичних виразів в арабській мові, також проаналізовано різноманітні типи побудови, складу цих лінгвістичних одиниць. Визначено особливості перекладу ідіоматичних виразів. Проаналізовано найчастіші джерела походження фразеологізмів в арабській мові.

راد في الرسالة تحديد مسمى علمي الإصطلاح و أشكاله في اللغة العربية و طالع أشكال النظام متنوعة و تكوين هذه الوحدات اللغوية و عبّر خصائص الترجمة إصطلاح و تم تحليل الأشكال المتنوعة للنظام و لتكوين هذه الوحدات اللغوية